

15.04.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**15 Nisan 2021
Perşembe**

15.04.2021

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

15 Nisan 2021 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU KARARI

— Hâkimler ve Savcılar Kurulu Genel Kurulunun 07/04/2021 Tarihli ve 2021/587 Sayılı Kararı

YÖNETMELİKLER

- Kırsal Mahalle ve Kırsal Yerleşik Alan Yönetmeliği
- Türkiye Çevre Ajansının Teşkilatı ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
- Bitki Pasaportu Sistemi ve Operatörlerin Kayıt Altına Alınması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

- İşkolu Tespit Kararları (No: 2021/76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85)
- Kamuda Enerji Performans Sözleşmelerinin Uygulanmasına İlişkin Tebliğ
- Damızlık Düve Yetiştiriciliğinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama Esasları Tebliği (Tebliğ No: 2016/39)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2021/15)
- Gümrük Genel Tebliği (Varış Öncesi Gümrük İşlemleri) (Seri No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Varış Öncesi Gümrük İşlemleri) (Seri No: 2)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 11/2/2021 Tarihli ve 2017/14715 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 11/2/2021 Tarihli ve 2017/34763 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 11/2/2021 Tarihli ve 2018/20868 Başvuru Numaralı Kararı

Tarımda üretici enflasyonu 20 ayın zirvesinde

Tarım ürünleri üretici fiyat endeksi (Tarım-ÜFE) yıllık yüzde 22,06 artarak 20 ayın zirvesini gördü. Yıllık en fazla artış yüzde 38,68 ile lifli bitkiler alt grubunda oldu. Bir önceki yılın aynı ayına göre en fazla artış gösteren diğer alt gruplar ise yüzde 38,65 ile turunçgiller ve yüzde 30,62 ile canlı kümes hayvanları ve yumurtalar oldu.

Tarım ürünleri üretici fiyat endeksi (Tarım-ÜFE), Mart'ta bir önceki aya göre yüzde 2,52 artarken, yıllık bazda yüzde 22,06 artışla 20 ayın zirvesini gördü.

Endeks, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 8,39 yükselirken, on iki aylık ortalamalara göre ise yüzde 17,68 artış gerçekleşti.

Sektörlerde bir önceki aya göre değişim; balık ve diğer balıkçılık ürünlerinde yüzde 1,93, tarım ve avcılık ürünleri ve ilgili hizmetlerde yüzde 2,47, ormancılık ürünleri ve ilgili hizmetlerde yüzde 5,72 artış gerçekleşti.

Ana gruplarda bir önceki aya göre değişim; tek yıllık bitkisel ürünlerde yüzde 0,27, canlı hayvanlar ve hayvansal ürünlerde yüzde 1,07 ve çok yıllık bitkisel ürünlerde yüzde 7,93 artış gerçekleşti.

Yıllık en fazla artış lifli bitkilerde

Yıllık en fazla artış yüzde 38,68 ile lifli bitkiler alt grubunda oldu.

Bir önceki yılın aynı ayına göre en fazla artış gösteren diğer alt gruplar ise yüzde 38,65 ile turunçgiller ve yüzde 30,62 ile canlı kümes hayvanları ve yumurtalar oldu.

Buna karşılık, bir önceki yıla göre azalışın olduğu tek alt grup yüzde 1,15 ile diğer ağaç ve çalı meyveleri ile sert kabuklu meyveler oldu. Yıllık en az artış gösteren alt gruplar ise yüzde 2,41 ile sebze ve kavun-karpuz, kök ve yumrular, yüzde 14,98 ile yağlı meyveler ve yüzde 15,60 ile canlı sığırlar (manda dahil), bunlardan elde edilen işlenmemiş süt oldu.

Aylık en fazla artış turunçgillerde

Aylık en fazla artış yüzde 7,95 ile turunçgiller alt grubunda gerçekleşti.

Alt gruplar itibarıyla bir önceki aya göre en fazla artış gösteren diğer alt gruplar ise yüzde 2,41 ile lifli bitkiler, yüzde 1,63 ile koyun ve keçi, canlı; bunların işlenmemiş süt ve yapağıları ve yüzde 1,34 ile canlı sığırlar (manda dahil), bunlardan elde edilen işlenmemiş süt oldu.

Buna karşılık, bir önceki aya göre azalışın olduğu alt gruplar ise yüzde 19,98 ile diğer ağaç ve çalı meyveleri ile sert kabuklu meyveler, yüzde 4,21 ile çeltik, yüzde 2,37 ile canlı kümes hayvanları ve yumurtalar ve yüzde 1,23 ile yağlı meyveler oldu.

Mart 2021'de, endekste kapsanan 81 maddeden, 26 maddenin ortalama fiyatında azalış olurken 3 maddenin ortalama fiyatında değişim olmadı. 52 maddenin ortalama fiyatında ise artış gerçekleşti.

TARIM ARAZİLERİNİN SATIŞ VE DEVRİNDE VERGİ, HARÇ ALINMAYACAK

Sulu ve kuru tarım arazilerinde 20 dekardan küçük, dikili tarım arazilerinde 5 dekardan küçük ve örtü altı tarım arazilerinde 3 dekardan küçük hisselerin diğer hissedarlara satışı halinde vergi, harç ve döner sermaye ücretleri alınmayacak.

Yazar

Ali Ekber Yıldırım

-

Tarım ve Orman Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü tarım arazilerinin satışı ve intikal işlemlerinde vergi ve harç muafiyeti uygulandığını, ölüm tarihinden itibaren 1 yıl içinde intikal işlemlerini yapan tüm mirasçılardan vergi ve harç alınmayacağını duyurdu.

Tarım Reformu Genel Müdürlüğü " Tarım Arazilerinin Satış ve İntikal İşlemlerinde Vergi Muafiyeti" ve " Hisseli Tarım Arazilerinin Satış İşlemlerinde Vergi, Harç ve Döner Sermaye Ücretleri Alınmayacak" başlığı ile iki ayrı duyuru yayınladı.

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
Tarım Arazileri Yönetimi Daire Başkanlığı

TARIM ARAZİLERİNİN İNTİKALLERİNDE VERGİ YOK

İntikalini bir yıl içinde yap, kârlı çık.

Mirasa konu tarım arazilerinde intikal işlemlerinin vefat tarihinden itibaren bir yıl içinde yapılması halinde vergi ve harç alınmayacak.

Mirasçılar satış ve intikalde vergi ve harç ödemeyecek

İlk duyuruda “Tarım Arazilerinin İntikallerinde Vergi Yok” ana başlığı ile “İntikalini bir yıl içinde yap, karlı çık” deniliyor.

Duyuruda,5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda değişiklik yapan 7255 sayılı Gıda, Tarım ve Orman Alanında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun’un 04.11.2020 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girdiği hatırlatılarak şöyle deniliyor: ” 7255 Sayılı Kanunun 19. Maddesi ile 5403 Sayılı Kanunun 8/I maddesinde değişiklik yapılarak tarım arazilerinin miras yolu ile intikal işlemlerine vergi ve harç muafiyeti getirilmiştir. 5403 sayılı kanunun 8/I maddesinde yer alan intikal işlemlerindeki vergi muafiyetinden yalnızca yeter gelirlili büyüklüğe haiz olan kişilerin mirasçıları faydalanabilmekte idi. Yapılan yeni düzenleme ile vefat tarihinden itibaren bir yıl içinde 5403 sayılı Kanunun 8/C hükümlerine göre intikal işlemlerini yaptıran tüm mirasçılar vergi ve harç muafiyetinden faydalanabilecektir.”

T.C. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
Tarım Arazileri Yönetimi Daire Başkanlığı

HİSSELİ TARIM ARAZİLERİNİ MASRAFSIZ BİRLEŞTİRİYORUZ

VERGİ, HARÇ ve DÖNER SERMAYE ÜCRETİ YOK

Tarım arazilerinde hisselerin diğer hissedarlara satışı halinde,
vergi, harç ve döner sermaye
ücretleri alınmayacak.

Sulu ve kuru tarım arazilerinde 20 dekar dan küçük,
diklik tarım arazilerinde 5 dekar dan küçük ve örtü altı
tarım arazilerinde 3 dekar dan küçük hisseler için geçerlidir.

Uygulama hangi arazileri kapsıyor?

İkinci duyuruda ise “Hisseli Tarım Arazilerini Masrafsız Birleştiriyoruz” başlığı ile “Tarım arazilerinde hisselerin diğer hissedarlara satışı halinde vergi, harç ve döner sermaye ücretleri alınmayacak” deniliyor. Duyuruda bu muafiyetin sulu ve kuru tarım arazilerinde 20 dekardan küçük, dikili tarım arazilerinde 5 dekardan küçük ve örtü altı tarım arazilerinde 3 dekardan küçük hisseler için geçerli olduğuna yer veriliyor.

Bu duyuruda da yasada yapılan değişiklik hatırlatıldıktan sonra şu bilgilere yer veriliyor: ” Ülkemizde tarım arazilerindeki en büyük sorunlardan biri de hisseli sorundur. Tarım arazilerinde metrekare ve santimetrekare büyüklüklerinde binlerce hisse bulunmaktadır. Malikler bu hisselerini satmak istemelerine karşın vergi ve döner sermaye ücretlerinin arazi bedelinden fazla olması nedeni ile bu hisseler satılamamaktadır. 5403 sayılı Kanunda yapılan yeni düzenleme ile, asgari tarımsal arazi büyüklüklerinin altındaki (mutlak tarım arazileri, marjinal tarım arazileri ve özel ürün arazilerinde 20 dekar, dikili tarım arazilerinde 5 dekar ve örtü altı tarımı yapılan arazilerde 3 dekar) hisselerin hissedarlara satışı halinde; vergi, harç ve döner sermaye ücretleri alınmayacaktır. Yapılan bu düzenleme ile hisseliğin azaltılması ve hissedarların kendi aralarında anlaşmaları teşvik edilmiştir. Bu muafiyetten faydalanabilmek için, satılan hissenin arazi sınıfına göre asgari büyüklük değerlerinin altında olması ve hissenin tamamının aynı anda bir veya birden fazla hissedara satışının yapılması gerekmektedir.”

Bu düzenlemelerin tarıma katkısı ne olacak?

Tarım arazilerinin çok parçalı olması yıllardır tartışılıyor. Arazi büyüklüğünün ekonomik olmaktan çıktığı ifade ediliyor. Bu iki düzenleme ile arazilerin miras yoluyla bölünmesi engellenmiş olacak. Şehirde yaşayan ve elinde küçük parsel tarım arazisi olanlar hisselerini daha kolay devredebilecek. Kırsalda yaşayan mirasçılar küçük de olsa elindeki parseli devretmek istemeyebilir. Belki bunu teşvik eder. Bu işin olumlu tarafı gibi görünüyor.

Bir başka açıdan bakıldığında son yıllarda şirketlerin tarımdaki etkinliği artıyor. Bir çok şirket veya tarım dışından yatırımcılar, girişimciler tarım arazisi topluyor. Bu düzenleme onlara büyük kolaylık sağlayacaktır. Tarım topraklarını çiftçinin elinden çıkmasını teşvik edecektir. Zor durumda olan çiftçileri ellerindeki hisseleri satmaya zorlayacak. Küçük çiftçiliğin tasfiyesini hızlandıracaktır.

"Yem fiyatlarındaki artış hayvancılığı geriye götürüyor"

Üreticiler, yem fiyatlarına yapılan zamlar nedeniyle zor günlerden geçiyor.

Nüfusunun yüzde 80'inin tarım ve hayvancılıktan geçimini sağladığı Aksaray'da hayvan yemlerine bir yılda yapılan yüzde 100 oranındaki zamlar üreticileri zora soktu.

Tarım ve hayvancılık kenti Aksaray'da hayvan üreticileri yem fiyatlarına yapılan zamlar nedeniyle zor günler yaşıyor. 2020 yılına kadar her yıl ciddi bir artış göstererek hayvan sayılarının arttığı kentte 2021 yılında gerileme yaşanırken, üreticiler bunun sebebinin yem fiyatları olduğunu savunuyor.

360 bin civarında büyükbaş hayvan varlığı olan Aksaray'da üreticilerin tedirgin bir arayış içerisinde olduğuna dikkat çeken Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Başkanı Bekir Kayan, bir yıl içerisinde yem fiyatlarına yüzde 100 oranında zam yapıldığını söyledi.

Bu artışın süt fiyatlarına yansımadığına dikkat çeken Kayan, nasıl ki Ulusal Süt Konseyi aracılığıyla devletin süt fiyatlarını yönettiği gibi Ulusal Yem Konseyi kurularak yem fiyatlarını da devletin yönetmesi gerektiğini kaydetti.

Kayan, "Aksaray'da hayvan sayıları önceki yıllara göre sürekli artış kaydetti. Tabii kaba yem hammaddelerinin Aksaray'da olması bunlara en büyük etkenlerden birisi.

Ama Türkiye genelindeki yem fiyatlarının artış sebebi de bu hayvancılığı geriye doğru götürmekte. Bu ay içerisinde neredeyse 3-4 kere yeme zam geldi. Bu da üreticiyi gerçekten çok zor duruma soktu. Üreticinin dayanacak gücü kalmadı. Eğer ki et fiyatları şu anda iyi olsun, belki de işletmelerin bir kısmı boşalacak. Et fiyatları da kurtarmadığı için insanlar bekliyor, sabrediyor. 'Acaba biraz daha beklesek kurtarır mı?' diye. Gerçekten üretici zor durumda. Süt fiyatları konusunda tabii ki devletimiz süt fiyatlarını revize etti ama bu revize yeme yeni gelen zamlarla üreticimizi tatmin eder durumda değil. İnşallah yeni fiyatlar açıklanır da üretici bir nebze olsun rahatlar" dedi.

Bekir Kayan, üreticilerin ne yapacağını şaşırıldığını belirterek, "Devletimizin vermiş olduğu desteklere rağmen üretici gerçekten çok büyük sıkıntıda, kesinlikle yem fiyatlarından dolayı. Geçen yıla kıyasladığımızda 70-79 liraya aldığımız yem şu anda tam yüzde 100 arttı. Ama süt fiyatlarımız öyle bir artış sağlamadı maalesef. Nasıl Ulusal Süt Konseyi var ve süt fiyatlarını belirliyorsa, Ulusal Yem Konseyi oluşturularak yem fiyatlarını belirlesin. En azından ikisi arasında denge kurularak devlet tarafından belirlensin. Biz buna da razıyız" dedi.

Gıda sektörüne 2 aylık prim desteği

Bakan Selçuk, nisan ve mayıs aylarında yiyecek ve içecek sektörlerinde çalışanlara prim desteği sağlayacaklarını duyurdu.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk, nisan ve mayıs aylarında yiyecek ve içecek sektörlerinde çalışanlara prim desteği sağlayacaklarını açıkladı.

Selçuk, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın duyurduğu "yiyecek ve içecek sektörüne yönelik destek ödemesi"ne ilişkin yazılı açıklama yaptı.

Ramazanın içinde bulunduğu nisan ve mayısta yiyecek, içecek sektörlerinde çalışanlara yönelik prim desteği sağlayacaklarını belirten Selçuk, mart ayında çalışması olanlardan, nisan ve mayıs aylarında normalleşme desteğinden yararlanamayan ve çalışmaya devam edilen işçiler için işverenlerin SGK'ye ödeyecekleri asgari ücret üzerinden hesaplanan primin Bakanlık tarafından karşılanacağını ifade etti.

Prim desteğinin yanı sıra yine aynı sektörde faaliyet gösteren iş yerlerinde ücretsiz izne ayrılan sigortalılara da destek verileceğini aktaran Selçuk, işverenlerin bu destekten yararlanabilmesi için çalışanlarını e-SGK sistemi üzerinden sigortalılıklarını tanımlaması gerektiğine işaret etti.

Bakan Selçuk, ödemelerin, çalışanlara İŞKUR aracılığıyla gerçekleştirileceğini kaydetti.

Restoranlar ve kafelerde iflas oranı yüzde 25'e dayandı

Bayram sonrasına kadar kapalı kalacak restoran ve kafelerde iflas oranının yüzde 25'e çıkacağı tahmin ediliyor. TURYİD Başkanı Demirer ve TESK Başkanı Palandöken, sektör için acil yeni destekler açıklanması gerektiğini belirtirken, TURES Başkanı Bingöl de destek gelmemesi halinde açılma sonrası 300 bin istihdam kaybı yaşanacağını söyledi.

Türkiye'de sayısı 120 bini bulan restoran ve kafeler ile buralarda istihdam edilen 2 milyona yakın çalışan salgından en fazla etkilenen kesimlerin başında geliyor. Pandemi döneminin başlangıcından bu yana işletmelerin yüzde 20'sinin ifl as ettiğini dile getiren Turizm Restoran Yatırımcıları ve Gastronomi İşletmeleri Derneği (TURYİD) Başkanı Kaya Demirer, geçen sene başlayan kısmi süreli kapatmaların bu senede devam ettiğine dikkat çekerek, bunun sektörde ifl as ve kapanmaları artıracak olduğunu söyledi.

Ramazan ayı ve bayram sürecinde kapalı kalınmasının hali hazırda yüzde 20'ye ulaşan iflas ve kapanmaların, yüzde 25 bandının üzerine çıkacağı tahmininde bulunan Demirer, Kısa Çalışma Ödeneği (KÇÖ) iptali ile çalışanların zorunlu ücretsiz izne çıkmış olmasının da önemli sorunlar arasında olduğunu söyledi.

“Kalifiye elemanlar sektörü terk ediyor”

Geçtiğimiz haftalarda açıklanan bin 500 TL'lik desteğin kalifiye eleman açısından büyük bir sıkıntı yaratacağını anlatan Demirer, “Günlük 50 TL'lik geçim desteğinin yetersizliği nedeniyle, bu arkadaşlar ileriye iyimser bakamayıp sektörü terk ediyorlar.

Özellikle 3 bin 600 gün sayısını dolduranlar iş yerleri ile ilişkilerini koparıyor. Bu durum da şu anda büyük nakit sıkıntısı çeken işletmeleri çok zor durumda bırakıyor” diye konuştu.

Peki sektörün bu noktada talepleri neler, bu sorunların önüne nasıl geçilebilir? Kaya Demirer, öncelikli olarak Mart sonu sona eren KÇÖ'nün devam etmesinin çalışanlar açısından önemli olduğunu söyledi. Demirer, diğer beklentilerini ise şöyle sıraladı: “Tükenmiş olan öz sermaye dikkate alındığında başta yeniden yapılandırmaya giren ve taksitlerini ödeyemeyen işletmelere taksit öteleme imkanı, düşük faizli işletme sermayesi niteliğinde uzun vadeli KGF kredisi, açılış sonrası istihdamı koruma şartı ile 2020 yılında ciro kayıpları tutarında SGK-Prim desteği ile indirilmiş KDV'lerin yıl sonuna kadar devam ettirilmesini bekliyoruz.”

“En ağır fatura esnafa çıktı”

Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) Genel Başkanı Bendevi Palandöken de pandemi sürecinin en ağır faturasının esnafa çıktığını, esnafın ekonomik gücünün artık kalmadığını belirtti. Önceki gün açıklanan paket servis kararının ise sektörde çoğu restoran için uygun olmadığını anlatan Palandöken, “İftar, çorba ile başlar her yerde. Sulu yemek paket servise çok uygun değil. Bu nedenle birçok restoran ramazan ayı boyunca kapalı kalacak. Bu karar fast food'culardan başka kimsenin işine yaramaz. Evet kapanmaları bekliyorduk ama bir ek destek de olur diyorduk. Esnafın vergisi, dükkan kirası, iş yerindeki elektrik, doğalgaz, yanında çalışanların maaşları ne olacak? Yeni bir problem ile karşı karşıyayız. Ramazan ayı esnaf için çok önemli bir dönem. Bir yıllık beklentinin karşılığı ramazan, insanların en çok alışveriş yaptığı bir dönemdir. Bayram sonrası esnafın işi zor” şeklinde konuştu.

“300 bin çalışan daha işsiz kalabilir”

Tüm Restoranlar ve Turizmciler Derneği (TÜRES) Başkanı Ramazan Bingöl de ramazan ayının kaybedildiğini artık sektörün bayram sonrasına yönelik umutlu olduğunu söyledi. Bingöl, “Bayramdan sonra tamamen açılmayı bekliyoruz. Açılmazsa inanılmaz sıkıntıya girecek sektör. Bu süreçte de bizim sektöre özel bir teşvik lazım. Çalışanların bin 500 TL ile geçinmesi çok zor. Çalışanların yarısı bekliyor şu an. Yasaktan sonra destek gelmezse en az 300 bin kişi işsiz kalabilir” dedi.

Yiyecek ve içecek sektörüne prim desteği

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk, nisan ve mayıs aylarında yiyecek ve içecek sektörlerinde çalışanlara prim desteği sağlayacaklarını bildirdi. Selçuk, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın duyurduğu “yiyecek ve içecek sektörüne yönelik destek ödemesi”ne ilişkin yazılı açıklama yaptı. Ramazanın içinde bulunduğu nisan ve mayısta yiyecek, içecek sektörlerinde çalışanlara yönelik prim desteği sağlayacaklarını belirten Selçuk, mart ayında çalışması olanlardan, nisan ve mayıs aylarında normalleşme desteğinden yararlanamayan ve çalışmaya devam edilen işçiler için işverenlerin SGK'ye ödeyecekleri asgari ücret üzerinden hesaplanan primin Bakanlık tarafından karşılanacağını ifade etti. Prim desteğinin yanı

15.04.2021

sıra yine aynı sektörde faaliyet gösteren iş yerlerinde ücretsiz izne ayrılan sigortalılara da destek verileceğini aktaran Selçuk, işverenlerin bu destekten yararlanabilmesi için çalışanlarını e-SGK sistemi üzerinden sigortalılıklarını tanımlaması gerektiğine işaret etti. Bakan Selçuk, ödemelerin, çalışanlara İŞKUR aracılığıyla gerçekleştirileceğini kaydetti.

3 günde döviz mevduatı 2.1 milyar dolar arttı

Dolar/TL kurunun artmasıyla döviz mevduatında başlayan çözülme kurun yeniden 8.20 liranın altına gelmesiyle alıma döndü. 6-7-8 Nisan'da yurtiçi yerleşikler 2.1 milyar dolarlık alım yaptı. Döviz mevduatı 245.8 milyar dolara yükseldi.

Dolar/TL kurunda Merkez Bankası başkan değişikliğiyle görülen yükseliş hareketi iki hafta vatandaşın döviz mevduatında çözülmeye yol açmış ve yurtiçi yerleşiklerden 12 milyar dolara yakın bir satış yaşanmıştı. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun günlük verilerine göre 6-7-8 Nisan'da yurtiçi yerleşiklerin döviz mevduatı yeniden yükselişe geçti ve üç günlük değişim 2.1 milyar dolar oldu. Dolar/TL'nin 8.20 liranın altına gerilediği günlerde alımda ticari işletmeler öne çıktı.

Kurda yaşanan hareket ve 8.45 liraya kadar çıkan seviye vatandaşların da döviz mevduatını azaltmasına yol açtı. 19 Mart sonrası ilk haftada parite etkisinden arındırılmamış olarak yurtiçi yerleşikler 8.9 milyar dolar satış yapmıştı. Gerçek kişilerin döviz mevduatı 7.2 milyar dolar, tüzel kişilerin döviz mevduatı da 1.7 milyar dolar geriledi. Sonrasında 2 Nisan ile biten haftada da vatandaşın döviz mevduatında çözülme ivme kaybetse de devam etti. O hafta ise toplam satış parite etkisinden arındırılmadan 2.5 milyar dolar oldu. Toplamda iki haftada döviz mevduatındaki çözülme 12 milyar dolara yaklaştı.

Geçen hafta ise vatandaşın dolar/TL'de 8.20 liranın altına gelinmesiyle tavrı değişti. Haftanın ilk üç günü hem gerçek kişiler hem de tüzel kişilerin döviz mevduatında

yükseliş yaşandı. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) günlük verilerine göre 5 Nisan'da yurtiçi yerleşiklerin 243 milyar 745 milyon dolar olan döviz mevduatı 8 Nisan'da 245 milyar 845 milyon dolara yükseldi. Üç işgününde 2.1 milyar dolarlık toplam artış yaşandı.

Gerçek kişilerin döviz mevduatı 5 Nisan'dan 8 Nisan'a 462 milyon dolar arttı. 5 Nisan'da 157 milyar 218 milyon dolar olan gerçek kişilerin döviz mevduatı 8 Nisan'da 157 milyar 680 milyon dolara çıktı. Şirketler ise daha hızlı bir alım yaptı. 5 Nisan'da 86 milyar 526 milyon dolar olan tüzel kişilerin döviz mevduatı 8 Nisan'da 88 milyar 164 milyon dolara yükseldi. Bu 1 milyar 638 milyon dolarlık alım yaptıklarını gösteriyor.

Döviz mevduatının payı yüzde 55

BDDK verilerine göre döviz mevduatının toplam mevduattaki payı da geçen hafta arttı. 8 Nisan itibariyle yurtiçi yerleşiklerin döviz mevduatının payı toplam mevduatta yüzde 55 olurken TL mevduatın payı da yüzde 45 oldu. 5 Nisan'da ise döviz mevduatının toplam mevduattaki payı yüzde 54,5 seviyesindeydi. Toplam mevduatlar içindeki döviz payı 2014 yılı başındaki yüzde 33 seviyesinden yıllar itibariyle artış göstererek 8 Nisan yüzde 55'e gelmiş oldu.

TL mevduat faizinde yükseliş sürüyor

Yurtiçi yerleşiklerin döviz mevduatında yeniden yükseliş hareketi gözlenirse de bankaların TL mevduata uyguladığı faiz oranları da 2 Nisan ile biten haftada yükseliş göstermişti. Merkez Bankası verilerine göre bankaların TL mevduat için uyguladıkları faiz oranı 02 Nisan haftasında bir önceki haftaya göre 10 baz puan artışla yüzde 17,87'e çıktı. Dolar cinsi mevduatın faizi de 7 baz puan artarak yüzde 1,20'ye yükseldi. Euro cinsi mevduat faizi ise 1 baz puan artışla yüzde 0,45 oldu. 2 Nisan haftasında kredi faizleri de yükseldi. Merkez Bankası verilerine göre TL bazlı ticari kredilerin faiz oranı 2 Nisan haftasında bir önceki haftaya göre 72 baz puan artışla yüzde 21,78'e çıktı. Bireysel kredilerin de her cinsinde yükseliş yaşandı. TL bazlı konut kredi faizleri 30 baz puan artışla yüzde 18,18'e, taşıt kredi faizleri 25 baz puan artışla yüzde 20,36'ya ve ihtiyaç kredi faizleri 19 baz puan artışla yüzde 23,74'e yükseldi. Dolar bazlı ticari kredilerin faiz oranı aynı haftada 68 baz puan azalışla yüzde 3,53 olurken Euro bazlı ticari kredilerin faiz oranı 57 baz puan artışla yüzde 3,74'e çıktı. Hesaplamalara göre ticari kredilere uygulanan mevduat spreadi TL için yüzde 3,91, dolar ve Euro için sırasıyla yüzde 2,33 ve yüzde 3,29 oldu. TL ticari kredilerdeki mevduat spreadi dolar ve Euro kredilere uygulanan spreadin yukarısında seyretmeye devam etti.

Kılıçdaroğlu'ndan fezleke tepkisi: Hodri meydan

CHP lideri Kılıçdaroğlu, dokunulmazlığının kaldırılması için TBMM'ye fezleke gönderilmesine "Yiğide savaş bayramdır. Hodri meydan" sözleriyle tepki gösterdi.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, sosyal medya hesabı üzerinden paylaştığı video mesaj ile bugün TBMM'ye gönderilen fezlekeyi değerlendirdi.

Kılıçdaroğlu'nun açıklaması şöyle:

Ülke lebalep hasta. Hastanelerde yer yok. 128 milyar doların nereye gittiği belli değil. Geceyarısı muhalefet partisinin ofislerini basıyorlar vinçlerle. E gündemi değiştirmek gerekiyor.

Algıları tutmadı, algıcıların algıları tutmadı. şimdi ne yapıyorlar? Fezleke düzenliyorlar. 'Kılıçdaroğlu'nun dokunulmazlığını kaldıracağız' diye. Yahu önemli olan Kılıçdaroğlu değil. Önemli olan ülke. Kılıçdaroğlu fanidir. Ne yaparsanız yapın ne söylerseniz söyleyin. Yiğide savaş bayramdır. Hodri meydan.

NE YAşANDI?

Kılıçdaroğlu'nun da arasında bulunduğu 10 milletvekiline ait dokunulmazlık dosyaları, TBMM Başkanlığı'na sunuldu. Dokunulmazlık dosyaları Anayasa ve Adalet Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona havale edildi.

OECD göstergelerinin sürpriz atı Türkiye

OECD'nin gelecek 6 ila 9 ay içindeki ekonomik faaliyetlerin trendini öngörme amacıyla geliştirdiği bileşik öncü göstergeleri, Türkiye'nin OECD genelinde en güçlü öncü verilere sahip ekonomiler arasında olduğunu ortaya koyuyor. Bundan sadece 1 yıl önce, pandemi karantinalarının tüm ekonomileri sert vurduğu dönemde, Türkiye öncü gösterge listesinin en sonlarındaydı.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) ülkelerin ekonomik faaliyetlerindeki büyüme ve daralma dönemlerini önceden görmek için geliştirdiği bileşik öncü göstergelerine (Composite Leading Indicators-CLI) bakıldığında Türkiye, Mart 2021 itibarıyla göstergesi en güçlü 5. ülke.

Hem örgüte üye 33 ülkenin hem de üye olmayan Rusya, Hindistan ve Çin gibi bazı büyük ekonomiler için hesaplanan öncü gösterge sıralamasında Türkiye'den daha iyi olan ülkeler ise sırasıyla Şili, Brezilya, Estonya ve Çin. Bu ilk beş ülkenin Nisan 2020 göstergelerine bakıldığında ise Türkiye 76,63 ile göstergesi hayli düşük bir ekonomi olarak ifade ediliyor. Yani Türkiye'nin COVID-19 pandemisinin başında kırılabilirlikleri ve karantinaların olası sonuçlarıyla çok daha kötü bir dönem geçireceği öngörülüyordu ancak 11 ay sonra OECD öncü göstergeleri iyileşmenin kalelerinden Çin'i yakaladığımızı işaret ediyor. OECD, her ay yayınladığı CLI verilerine ilişkin önceki gün yaptığı açıklamada OECD'nin büyük ekonomilerinin büyük bir çoğunluğunda göstergelerin güçlenmeye devam ettiğini vurguladı. Örgütten yapılan açıklamaya göre aşılama önde giden ve dev teşvik paketleri açıklayan ABD'de tüketici güveninde görülen artış CLI göstergelerinde de artışın devam etmesini sağlayan ana etken oldu.

Japonya, Kanada, Euro Bölgesi - özellikle de Almanya ve İtalya'nın CLI verilerinin "büyümede hızlanmaya" işaret eden OECD, Fransa'da ve İngiltere'de ise verilerin "istikrarlı büyümeye" işaret ettiğini belirtiyor.

Büyük gelişmekte olan ekonomilere bakıldığında Hindistan, Rusya ve Çin'de de göstergelerin istikrarlı bir hızda güçlendiğini gözlemleyen OECD, göstergelere göre Brezilya'da büyümenin hız kesmeye başladığına dikkat çekiyor.

"Bu göstergeler her an değişebilir"

OECD, raporunda CLI göstergelerinin mevcut COVID-19 krizlerini kontrol altına almak için uygulanan önlemler ve aşılama kampanyalarında kaydedilen ilerlemeye göre normalde olduğundan çok daha volatil bir trendde olduğunu ve bunun olası revizyonları da beraberinde getirebileceğini hatırlatıyor. OECD'nin en büyük ekonomilerine ilişkin öncü göstergelerin şimdilik güçlü seyrettiğini vurgulayan örgüt uyarıyor: "CLI verileri ekonomik faaliyetlerdeki büyümeye ilişkin bir ölçüt olarak görülmekten ziyade ekonomik iyileşmenin gücüne dair bir gösterge olarak algılanmalıdır."

OECD genelinde öncü göstergesi en güçlü ilk beşteyiz

Bileşik öncü göstergeler* (CLI)

Ülke/Bölge	Nisan 2020	Mart 2021
Şili	93,88	103,53
Brezilya	92,98	103,12
Estonya	87,90	102,74
Çin	92,30	102,49
Türkiye	76,63	101,77
Güney Kore	99,00	101,76
Almanya	91,35	100,69
Güney Afrika	92,82	100,59
Japonya	98,31	100,30
Rusya	91,16	100,28
ABD	92,08	100,15
OECD	91,81	100,00
Euro Bölgesi	91,13	99,32
İngiltere	85,84	99,08
Hindistan	66,18	98,32
Yunanistan	95,32	98,27
Fransa	88,45	97,96
Macaristan	92,14	96,49
İspanya	91,39	96,30
İsrail	88,64	95,95
Endonezya	93,74	95,32

*Bileşik öncü gösterge (Composite Leading Indicators - CLI), OECD tarafından ekonomik faaliyetteki büyüme ve daralma dönemlerini önceden görebilmek amacıyla üye ülkelerin ilgili birimleri ile birlikte hesaplanan bir göstergedir.

Nasıl hesaplanıyor?

Ekonomistler ülkelerin kısa ve orta vadeli ekonomik faaliyetlerini öngörmek için birçok farklı yöntem geliştirmiştir. OECD'de geliştirilen bileşik öncü göstergeler de bunlardan biri ve ekonomilerin 6 ila 9 ay içindeki faaliyetlerinin ne durumda olacağına ilişkin bir içgörü sağlamayı amaçlıyor. Siparişler ve stoklardaki değişimler, hisse fiyatları gibi finansal piyasa göstergeleri, ekonomik güven anketleri, ana sektörlerdeki trend verileri ve ülkelerin en büyük ticaret ortaklarındaki gidişat gibi geniş yelpazede değişken, OECD'nin CLI hesaplamalarına dahil edilen verilerden bazıları. Her ay hem 33 OECD ülkesi için hem de OECD'ye üye olmayan Rusya, Çin, Hindistan, Brezilya, Güney Afrika ve Endonezya gibi hesaplanan bu veriler mevcut ticaret ve ekonomi verilerinde henüz görülmeyen yavaşlamaları önceden öngörebiliyor. Aynı şekilde gelecek aylarda hızlanacak ekonomik faaliyetler mevcut verilere henüz yansımamış olsa da, OECD CLI verilerindeki yükseliş, ekonomik faaliyetlerde de bir hızlanma olacağına müjdesini önceden verebiliyor.

Ruslar'ın uçuş yasağının sebebi 'Kırım' çıktı

Moskova'nın 1 Haziran'a kadar uygulamaya aldığı uçuş yasağını ilk kez dile getiren Rusya eski Başhekim ve Eğitim ve Bilim Komitesi Başkan Yardımcısı Onishchenko, "Tatile giderek Türkiye'yi beslemeyin. O parayla dron üretiyorlar" dedi. Rusya Federasyon Konseyi'nin Başkan Yardımcısı Konstantin Kosaçov ise Türkiye'ye gidenlerin vatanseverliğinin sorgulanacağını ifade etti.

Rusya'nın Türkiye'ye getirdiği uçuş yasağının sebebi belli oldu. Rusya'dan gelen iki önemli açıklama, Moskova'nın aldığı kararın altında artan COVID-19 vakalarının değil, işgal edilen Karabağ'ın Azerbaycan'a tekrar kavuşmasına büyük destek veren Ukrayna'nın toprak bütünlüğünü kabul etmesi olduğu ortaya çıktı.

Kremlin Sözcüsü Dmitriy Peskov'un alınan kararda Ukrayna Cumhurbaşkanı Volodimir Zelenski'nin geçtiğimiz günlerde gerçekleştirdiği Türkiye ziyareti ile bir bağının olmadığını söylese de Rusya'nın sağlıkta söz sahibi kişilerinden gelen açıklamalar, bunun Ukrayna meselesinin bir sonucu olduğunu ortaya koyuyor.

İlk açıklama ise Rusya'nın Eski Sağlık Bakanlığı görevinin yanı sıra Rusya Federasyonu Başhekimisi olan Gennady Onishchenko'dan geldi. Şu anda Rusya Devlet Duması Eğitim ve Bilim Komitesi'nin Birinci Başkan Yardımcılığını yapan ünlü sağlık uzmanı Onishchenko, "Türkiye ile yolcu uçuşlarının kısıtlanmasının yaz sonuna kadar uzatılması gerekiyor" dedi.

"Türkleri beslemeyin, paramızla dron üretiyorlar"

Onishchenko, "Sadece 1 Haziran'a kadar değil, bütün yaz boyunca kapatmak gerekiyor. Türkiye'nin ilacı yok, altyapı yok. İnsanlarımıza Türkiye'ye gitmemeye ikna edelim. Türkiye, Rus turistlerden kazanç sağlıyor. Paramızla Türk ekonomisini belememeliyiz" diye konuştu.

Rus medyasında yer alan haberlere göre Onishchenko, Türkiye'nin NATO üyeliğini, Kırım'ı Rusya'nın bir parçası olarak tanımadığını ve Ukrayna ordusu için korvet ve saldırı uçağı üretimi konusunda Türk-Ukrayna anlaşmasını hatırlattı. Onishchenko, "Bu dronlar orada bizim paramızla üretiliyor. Halkımız, sağlıklarını düşünmek istemiyorlarsa, en azından tüm bunların paralarıyla ödeneceğini düşünsünler" dedi.

Açıklamadan 4 gün önce lobi yaptı

Onishchenko, Türkiye'ye uçuşların yasaklanmasını talep eden ilk Rus siyasetçiydi. Rusya Hükümeti, 12 Nisan'da uçuş yasağını açıklarken, Onishchenko 9 Nisan'da lobi çalışması yapmış ve Rus taticileri Türkiye tatillerinden vazgeçmeye çağırmişti. Onishchenko, geçmiş yıllarda da her fırsatta Rusların Türkiye tatillerinden vazgeçmeleri yönünde açıklamalarda bulunmuştu.

Vatanseverlik kartını çıkardılar

Rusya'dan gelen ikinci açıklama ise Rusya Parlamentosunun üst kanadı olan Federasyon Konseyi'nin Başkan Yardımcısı Konstantin Kosaçov'dan. Rus turistlerin Türkiye tatillerinden vazgeçmesini "bir vatanseverlik sınavı" olarak gördüğünü söyleyen Kosaçov, "Böyle durumlarda, tatil planları ne olursa olsun, insanlar vatanseverlik açısından test edilir. Bu, onların sıcak denizlere olan sonsuz sevgilerine güvenerek Rusları dinlenmeye davet eden ülkenin liderinin, sorumsuz beyanlarına toplumumuzun gerçekten güçlü bir cevabı olacaktır" diye konuştu.

ABD gemileri Karadeniz'e geçmeyecek

Son dakika haberine göre Amerika tarafından bildirim geri çekildiği ve gemilerin Karadeniz'e geçmeyeceği öğrenildi.

Son dakika haberine göre Karadeniz'de yeni gelişmeler yaşanıyor. Elde edilen bilgilere göre ABD iki savaş gemisinin Karadeniz'e çıkması için Türkiye'ye bildirimde bulunmuştu. Karadeniz'deki hareketliliğe tepki gösteren Moskova ise çatışma çıkması halinde vatandaşlarını korumak için önlem alacağını açıklamıştı.

Karadeniz'de tansiyonun yükselmesinin ardından konuyla ilgili sıcak gelişmeler yaşanıyor. Son bilgilere göre Amerika'nın Türkiye'ye yaptığı bildiri geri çektiği ve gemilerin Karadeniz'e gönderilmeyeceği aktarıldı.

Ukrayna'nın doğusunda, Ukrayna ile Rusya arasında tansiyon giderek artıyor. Rusya'ya karşı Kiev'in yanında olduğunu açıklayan ABD'ye ait iki savaş gemisinin Türk boğazlarından Karadeniz'e çıkışı için Ankara'ya diplomatik bildirimde bulunmuştu. ABD'nin yaptığı bildirim ardından Karadeniz'de tansiyon yükseldi.

TÜRKİYE'YE BİLDİRMEK ZORUNDALAR

Türkiye'de son günlerde oldukça tartışılan ve 1936'da imzalanan Montrö Sözleşmesi gereği Washington, boğazlardan geçecek savaş gemilerini göndermeden en az 15 gün önce Ankara'yı bilgilendirmek zorunda. Anlaşma uyarınca, yabancı savaş gemileri Karadeniz'de en fazla 21 gün kalabiliyor.

ABD Donanması'na ait gemiler, bölgede yaklaşık yedi yıldır Ukrayna'ya destek vermek üzere düzenli olarak faaliyet gösteriyor.

ABD Savunma Bakanlığı Sözcüsü John Kirby de konuyla ilgili haberlere ilişkin olarak ABD'nin "rutin olarak" Karadeniz'de savaş gemileri bulundurduğunu söylemekle yetindi.

Turizm sezonu açılmadan kapanıyor mu?

Alaattin AKTAŞ

15 Nisan 2021 Perşembe

Turizm sektörünü geçen yıldan daha zor bir yıl bekliyor gibi...

✓ ***Rusya vaka sayısını gerekçe göstererek Türkiye'ye olan uçuşları 1 Haziran'a kadar durdurdu.***

✓ ***Almanya bu yıl seyahatleri tümünden yasaklamayı planlıyor.***

✓ ***İngiltere seyahat kısıtlamasının süresini uzattı.***

Yok yok, bindiğimiz dalı kesmekte, ayağımıza kurşun sıkmakta gerçekten çok maharetliyiz...

Tüm dünya adeta kıvranıyor. Tüm ülkeler ekonomik kısıkaçta. Bakmayın geçen yılın olumsuz baz etkisinden dolayı bazı göstergelerin görece iyi gibi görünmesine. 2021 yılı da normal dönemlere göre çok ama çok zor geçecek.

Ama biz ne yapıyoruz; böyle bir dönemde koskoca bir sektörü daha da zor duruma düşürecek adımlar atmakta bir sakınca görmüyoruz. Bunu niye yapıyoruz, doğrusu bizim kavrayabildiğimiz bir izah yok.

Bu sektör turizm sektörü. Geçen yıl zaten çok kötü geçti. Bu yıla biraz umutla bakılıyordu. Aşı bulunmuştu, pandemi etkisini sürdürecekti sürdürmeye ama geçen yıldan daha iyi bir sezon geçirileceği umudu giderek artıyordu.

Ama dedik ya bindiğimiz dalı kesmekte üstümüze yok diye; işte tam da onu yaptık ve yapmaya da devam ediyoruz.

15.04.2021

“2021 yılı bitti!”

Turizmde bu yılki durumumuzu sevgili dostum Fehmi Köfteoğlu'na sordum. Turizm Gazetesi editörü olan Fehmi, turizm sektörünü çok yakından izleyen ve en iyi bilen isimlerin başında geliyor.

Fehmi çok net konuştu ve “2021 yılı bitti” diye başladı sektörün durumunu anlatmaya.

Köfteoğlu'nun anlattıklarıyla başka bilgileri harmanlayarak bir turizm fotoğrafı çekmeye çalıştım...

Üç ülke de kapılarını kapatıyor

Türkiye'ye en çok turist gönderen üç ülke Rusya, Almanya ve İngiltere.

Önce Almanya ve İngiltere'nin durumuna bakalım.

Almanya, her ne kadar turist gönderen ikinci ülke durumundaysa da kişi başına en çok harcamayı yapanlar arasında Alman vatandaşları ilk sıralarda bulunuyor. Dolayısıyla Türk turizmi açısından Almanya büyük öneme sahip. Ne var ki, bu yıl Alman turisti tümüyle unutmak durumunda kalabiliriz. Evet tümüyle! Çünkü Almanya yıl sonuna kadar tüm seyahatleri durdurma yönünde bir plan üstünde çalışıyor. Bu plan uygulamaya konulursa durum tam bir felaket olur.

İngiltere ise seyahat kısıtlamasını 17 Mayıs'ta sona erdireceğini açıklamıştı ama onlar da bu süreyi zaman belirtmeden uzattılar. İngiltere'de seyahat kısıtlaması ne zaman sona erecek, henüz bilinmiyor. Bu kısıtlama sezonu kapsarsa İngiliz turistleri de unutmak gerekecek.

Ukrayna uğruna feda edilen Rusya

Türkiye'ye en çok turist gönderen Rusya'ya gelince...

Rusya Türkiye'ye olan uçuşları 1 Haziran'a kadar durdurdu.

Görünür gerekçe, Türkiye'deki vaka sayısının çok artmış olması.

Ama biliniyor ki asıl gerekçe başka. Türkiye'nin çatışmanın eşiğine gelen Rusya ve Ukrayna arasında nedeni pek anlaşılmayacak şekilde taraf olması ve Ukrayna'nın yanında yer alması.

Ukrayna Devlet Başkanı Zelensky'nin geçen hafta sonu gerçekleştirdiği Türkiye ziyareti ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'la görüşmesinden sonra yapılan açıklamalar, belli ki Türkiye ile Rusya arasındaki gerilimi daha da artırdı.

Rusya her ne kadar uçuşları 1 Haziran'a kadar durdurduğunu açıklamışsa da bu kararını her an gözden geçirilebilir. Yasak daha önce kaldırılabilir. Çünkü Rusya tarafında da bu yasağa karşı çıkan geniş bir kitle var. Türkiye'den başka gidecek ülke

15.04.2021

adeta bulamama durumundaki Rus vatandaşları ve bu organizasyonları gerçekleştiren girişimciler, tur operatörleri.

Umalım da bu baskı sonuç versin. Tersine olur ve bu yıl Rusya'dan da turist gelmezse herhalde Türk turizmi telafisi yıllar sürecektir bir darbe yer.

20 MİLYAR DOLAR GELİR HAYALI

Yeni ekonomi programına göre bu yıl için turizmden elde edilmesi öngörülen gelir 19.8 milyar dolar. Yaklaşık 20 milyar dolarlık bir gelirden söz ediyoruz. Geçen yılki gelir 10.2 milyar dolarda kalmıştı. Yani turizm gelirini neredeyse ikiye katlamayı öngörüyoruz.

Hem zaten Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy da geçen yıl 15 milyona gerileyen turist sayısında hedefin bu yıl 31 milyon olduğunu söylemişti.

Ama bu hesaplar çok fena şaşacakmış gibi görünüyor.

Öyle bir gidişat söz konusu ki turist sayısı ve gelirini geçen yılın bir kat üstüne çıkarmak şöyle dursun, geçen yılki düzeyi yakalayamama durumu bile söz konusu olabilecek. Herkes zora girecek Şu anki tablo değişmez ve sorun çözülmezse bizi neyin beklediği açık.

Hem Türkiye'nin döviz ihtiyacı daha da artacak, hem turistik tesisler çok daha zora girecek.

Sorun yalnızca turistik tesis işletmecilerinin sıkıntı yaşamasıyla sınırlı olsa iyi.

Buralarda çalışanlar, bu tesislere mal ve hizmet satanlar, turistik işletmelerden alacağı olan ama bu alacaklarının takibi ertelenmiş olan bankalar... Yeni bir erteleme olmazsa işletmeler tümünden sıkıntıya girecek, yeni bir erteleme olursa bu sefer de bankacılık sistemi zorlanabilecek.

Neresinden baksanız çok sıkıntılı bir süreç...

Merkez Bankası'nın işi zor analistlerin daha da zor

Servet YILDIRIM

15 Nisan 2021 Perşembe

TCMB yönetiminin işi zor. Bir yanda orta vadeli enflasyon hedefi var, yüzde 5. Bir yanda TCMB 2021 sonu tahmini var, yüzde 9.4. Ve bunların çok üzerinde seyreden ve yönü halen yukarı olan bir mevcut enflasyon var, yüzde 16.9. Aslında bu tablo bekle-gör tablosu değil. Bu tablo TCMB açısından sıkı para duruşunu korumayı ve hatta daha da sıkıyı gerektirir. Ama müdahalelerle para politikası yönetimi öyle karmaşık bir hal aldı ki, normal bir analiz yapmak imkânsız hale geldi.

Merkez Bankası'nın düzenlediği en son ankete göre piyasanın ve ekonominin aktörlerinin beklentileri bir önceki aya göre bozulmuş. Güçlü bir parasal sıkılaşmaya rağmen beklentinin bozulması sıra dışı olsa da şaşırtıcı değildi. Naci Ağbal'ın görevden alınmasının yansımasıydı. Yılsonu tüketici enflasyonu beklentisi bir önceki anket döneminde yüzde 11,54 iken, bu anket döneminde yüzde 13,12 oldu. 12 ay sonrası TÜFE beklentisi ise yüzde 10,47'den 11,26'ya yükseldi.

Toplam 60 kişi arasında yapılan bu anketler çok mu önemli? Son yıllarda tuttuğu hiç görülmedi ama tutması önemli değil. Önemli olan bekleyişleri yansıtıyor mu? Katılan kitlenin dağılımı yansıttığını gösteriyor. Yani bankalar, reel sektör temsilcileri, akademisyenler enflasyonun ve kurun gelecekte daha yüksek olacağını öngörüyorlar.

Ve işletmelerinde plan, bütçe yaparken, karar alırken buna göre davranıyorlar. Enflasyonun ve kurun yükseleceği beklentisine göre hesap, kitap yapıp, ona göre fiyatlama, satın alma, yatırım planı yapıyorlar. Ve enflasyon bu davranış kalıbı ile maliyet faktörü olmasa da beklentiye bağlı artabiliyor.

Bu nedenle beklentilerdeki bozulma merkez bankaları için önemlidir ve bozulmaya cevap vermek isterler.

15.04.2021

Merkez Bankası'nın bugünkü toplantısından bir faiz artışı kararı çıkmasını bekleyen yok. Faizi son artıran başkanın başına gelenleri görünce piyasa gerçekçi bir beklentiye girdi. Bence de artış büyük sürpriz olur.

Oysa sıkı duruş yönünde bir hamleye ihtiyaç var. Çünkü fiyat artışları genele yaygın. Çünkü çekirdek enflasyon yüksek seyrediyor. Daha da önemlisi yüksek seyreden üretici fiyatlarından kaynaklı maliyet baskısı tüketici fiyatları üzerinde arttı. Kurdaki artışın fiyatlara etkileri de sürüyor. Bir hesaba göre kurdaki % 10'luk artış enflasyonu 1.8 puan yükseltiyor. Bu etki hemen görülüyor ama 3 çeyrek sonra zirveye çıkıyormuş. Petrol fiyatındaki % 10'luk artış ise enflasyonda 0.2 puanlık yükselişe neden oluyor, bu etki de üç ay içinde görülüyor. Ve en önemlisi ise beklentiler bozuldu.

Ağbal döneminde yapılan sıkılaştırmanın yeterince güçlü olduğu ve etkisinin zamana yayılarak görüleceği, yeni bir artışa gerek olmadığı söylenebilir. Sanırım Ağbal kalsaydı yol haritası bu olacaktı. Yani önden yüklemeli artışların etkisi beklenecekti. İşleyebilirdi, çünkü beklentiler iyileşmişti. Şimdi hesabı değiştiren beklentilerdeki bozulma var. Buna karşı Merkez Bankası ne yapabilir. Cevabı zor? En etkili yol faiz artırımını ama o yol tıkalı. Etkili söylem ya da etkili iletişim çalışır mı emin değilim. Banka'nın yeni yönetimi önce güçlü bir itibar aşısı yaptırmalı.

Abdulkadir Selvi

Hoşgörülü Başbakan

15 Nisan 2021

Yıldırım Akbulut denilince gözlerimin önünden gitmeyen bir fotoğraf karesi var.

Özal cumhurbaşkanı seçilmişti. Yemin etmek için kalabalık bir heyetle Meclis'in Şeref Kapısı'ndan giriş yaptı. **Özal**'ın seçimi çok sancılı olmuştu. **Özal**'ı protesto eden DYP ve SHP yemin töreninde Meclis'i terk etme kararı almışlardı.

Cumhurbaşkanı **Özal**'a, Meclis'e gelişinde bir Meclis Başkanvekili eşlik ediyordu ama Meclis Başkanı **Yıldırım Akbulut** hemen **Özal**'ın bir adım gerisinden yürüyordu. Alışık olmadığımız bir tabloydu.

ÖZAL'IN ARKASINDAN YÜRÜMÜŞTÜ

Özal yemin töreni için salona girdiği anda biz **Akbulut**'un etrafını sardık. Biraz da sorgular bir tarzda Meclis Başkanı olarak **Özal**'ın neden arkasından yürüdüğünü sorduk. Tam Anadolu insanına özgü bir yanıt verdi.

“Ben Türkiye Cumhuriyeti'nin cumhurbaşkanının arkasında dururum. O benim bir görevimdir, o benim için bir şereftir. O beni seçen ve seçtiren birisiydi” dedi.

HÜKÜMETİ KURMAKLA GÖREVLENDİRİLDİ

Özal yemin etmek üzere kürsüye çıkarken, **Akbulut** bir anda ortadan kayboldu. **Özal**'ın yemin törenini izledik. Önce Meclis Başkanı **Akbulut** Köşk'e çıkıyor diye bir haber geldi. Ardından ikinci bir haber geldi. **Akbulut**, hükümeti kurmakla görevlendirilmiş diye. Hemen Meclis Başkanlığı'na koştuk. **Özal** tarafından hükümeti kurmakla görevlendirilen **Akbulut**, makam aracından inerken çok keyifli gözüküyordu.

ÖZAL KULAĞINA SÖYLEMİŞ

Meğer biz **Özal**'ın arkasından yürüyor diye Meclis Başkanı'nı sıkıştırdığımız sırada **Özal**, **Akbulut**'un kulağına eğilip, **“Yıldırım hemen Köşk'e gel. Hükümeti kurma görevini sana vereceğim”** demiş. Biz ise **Akbulut**'u sorularımızla sıkıştıralım derken asıl haberi atlamışız.

AKBULUT'UN HOŞGÖRÜSÜ

Hakkında fıkralar uydurulup, kitaplar yazılan bir başbakan oldu **Yıldırım Akbulut**. Ama hiçbir zaman hoşgörüsünü kaybetmedi. ANAP kongresindeydik. **Akbulut** ile **Yılmaz** çekişiyorlardı. İlk turda beklediği oyu alamayan **Hasan Celal Güzel**'in, **Akbulut**'ın lehine çekilmesi dahi kazanmasına yetmedi. Çünkü **Özal** ailesi **Mesut Yılmaz** lehine devreye girmişti.

ÖZAL'LA ARASI AÇILDI

Semra Özal, kongrenin yapıldığı Atatürk Kapalı Spor Salonu'na karargâh kurmuştu. **Mesut Yılmaz** ilk turda seçilemeyince **Semra Özal** telefona sarıldı. **Turgut Özal**'ı aradı. **Akbulut**'u seçtiren **Özal**, aile baskısıyla son gün **Mesut Yılmaz** lehine devreye girmişti. Zonguldak'tan Ankara'ya yürüyen maden işçilerine verilen zam nedeniyle **Özal**'la **Akbulut**'un arası açılmıştı. **Akbulut**'un ünlü, “**Terzisiyle türzüsüyle partiyi mahvediyorlar. Ama onun yükü partiye kalıyor**” diye **Özal**'a isyan bayrağını çektiği günlerdi. **Akbulut**'u destekleyen **Muzaffer Atılgan**'ın eşi **Ayten Atılgan**'ın, **Semra Özal**'ın yanından ayırmadığı **Leyla Yeniay Köseoğlu**'na çimdik atması üzerine ortalık karışmıştı. **Semra Hanım**'ın bastırması üzerine **Özal** telefonla devreye girdi. İkinci turda **Mesut Yılmaz** kazandı.

ÖZAL'LA TERS DÜŞTÜ

Yıldırım Akbulut, Körfez Savaşı'nda **Özal**'ın politikalarını doğru bulmadığı için ters düştüler. Artık cumhurbaşkanının arkasında yürüyen **Akbulut** yoktu.

ERDOĞAN'DAN AFFINI İSTEMİŞTİ

Akbulut'la ilgili son bir anekdot paylaşmak istiyorum. Cumhurbaşkanı **Erdoğan**, eski başbakan olarak **Akbulut**'u, Cumhurbaşkanlığı Yüksek İstişare Kurulu'na davet etmişti. **Akbulut**, Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'a dönüp, “**Davetiniz için teşekkür ederim. Benim sağlık durumum iyi değil, çok yararlı olamam. Beni affedin**” demişti. Erdoğan, “**Çok değerli katkılarınız olacağına inanıyorum**” diye ısrar edince görevi kabul etmişti.

KÖRFEZ SAVAŞI'NA SOKMADI

Erzincan'da Hal Müdürü diye dalga geçilen **Yıldırım Akbulut**, **Özal**'a rağmen Türkiye'yi Birinci Körfez Savaşı'nda ABD'nin yanında savaşa sokmayan isimlerden biri oldu. Allah rahmet eylesin.

KILIÇDAROĞLU CUMHURBAŞKANI ADAYI OLACAK MI?

İYİ Parti Genel Başkanı **Meral Akşener**'in, CHP Genel Başkanı **Kemal Kılıçdaroğlu**'yla ilgili soruya verdiği yanıt cumhurbaşkanlığı tartışmasını yeniden alevlendirdi.

Kılıçdaroğlu, “**Millet ittifakında ortak görüş olursa cumhurbaşkanı adayı olurum**” demişti. **Akşener**'e, **Kılıçdaroğlu**'nun adaylığı

soruldu. **Akşener** de, “**Kılıçdaroğlu aday olmayı düşünebilir. Seçime daha çok zaman var. O zamana kadar ne olur, ne biter, hepimiz görürüz**” karşılığını verdi. Bu ne anlama geliyor? **Akşener, Kılıçdaroğlu**’nun cumhurbaşkanı adaylığına destek mi veriyor? Peşinen söyleyeyim, hayır.

ALTIN HİSSE AKŞENER’DE

Millet ittifakının cumhurbaşkanı adayını belirleme konusunda en etkili isim yine **Akşener** olacak. Yine diyorum çünkü 24 Haziran 2018 seçimlerinde **Abdullah Gül**’ün ortak adaylığını engellemiştir. Bu kez de altın hisse **Akşener**’in elinde. Ortak aday mı çıkacak, **Meral Akşener** aday olacak mı, ilk tura her parti kendi adayıyla mı girecek, ortak aday olursa kim olacak? Kilit isim **Akşener**. Aday olmasa da kimin aday olacağını belirleyecek.

DÖRT NOKTADA BELİRSİZLİK

Cumhurbaşkanı adaylığı konusunda muhalefetin önünü görmesini ve strateji oluşturmasını engelleyen dört noktada belirsizlik bulunuyor.

- 1- Seçimler 2023’te mi yapılacak, erken seçime gidilecek mi?
- 2- Yeni seçim yasası ve ittifakların durumu ne olacak?
- 3- HDP hakkındaki kapatma davası ne olacak? HDP aday çıkaracak mı yoksa muhalefete destek mi verecek? Kürt oyları nereye gidecek?
- 4- Seçim rüzgârı nereden esecek? İstikrar mı, değişim mi?

SEÇİM YASASI NASIL OLACAK?

Yeni seçim yasasının hem ittifaklar hem de cumhurbaşkanı adaylarının profilini belirlemede çok etkili olacağı anlaşılıyor. Yeni seçim yasasında ittifaklar ne olacak? Daha çok ittifak kurulmasının önü mü açılacak yoksa ittifaklar anlamsız hale mi getirilecek? 2023 seçimlerine giderken, ittifaklar hayati bir konu haline gelmiş durumda.

KİM ADAY OLURSA

Bu aşamada Cumhurbaşkanı **Erdoğan**’ın karşısında kim aday olursa şansı ne olur, sorusuna yanıt arıyorum. Optimar’ın şubat ayı anketinden bazı verileri paylaşmak istiyorum.

ERDOĞAN-MANSUR YAVAŞ

Mansur Yavaş, Erdoğan ile yarışta en öne çıkan isim olarak gözüküyor. **Erdoğan** yüzde 41.2 alırken **Mansur Yavaş** yüzde 36.7’ye ulaşıyor. Kararsızların oranı ise yüzde 22.1 ediyor.

ERDOĞAN-İMAMOĞLU

15.04.2021

Ekrem İmamoğlu gerilemesine rağmen yine de önemli bir orana ulaşıyor. **Erdoğan** yüzde 42.5 alırken **İmamoğlu** yüzde 34.6'yı buluyor. Kararsızların oranı ise yüzde 22.9'a ulaşıyor.

ERDOĞAN-AKŞENER

Meral Akşener son dönemde bir tırmanış içinde görülüyor. **Akşener** yüzde 27 alırken **Erdoğan** yüzde 43.6'ya ulaşıyor. Kararsızların oranı ise yüzde 29.5.

ERDOĞAN-KILIÇDAROĞLU

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**, en yüksek oranlardan birine **Kılıçdaroğlu** ile yarışta ulaşıyor. **Kılıçdaroğlu** yüzde 27 alırken **Erdoğan** yüzde 44.7'yi buluyor. Kararsızlar ise yüzde 28.3'le yüksek bir oranda seyrediyor.

Bu tabloya göre **Kılıçdaroğlu**'yla yarışmayı en çok **Erdoğan** ister.

Vergi veren hizmet bekler

Esfender KORKMAZ

15 Nisan 2021

Türkiye'de vergi gelirlerinin üçte ikisi ÖTV ve KDV gibi Dolaylı Vergilerden oluşuyor. Bu oran vergi sisteminin adil olmadığını gösteriyor.

Vergiler, mal varlığında ya da gelirden bir azalma meydana getirdiği için vergi yükümlüsü üzerindeki etkileri doğal olarak olumsuzdur. Kaldı ki, vergi mükellefi sadece vergi ödemiyor.

Bazı durumlarda vergi yükü, fiilen ödenen vergiden daha düşük de olabilir. Söz gelimi bir işletme veya bir kişi ödediği vergiden daha fazla devlet desteği - sübvansiyon- alıyorsa (**eksi vergi**) vergi yükü negatif demektir.

Ya da tersi olabilir. Mükellef verdiği vergiden daha düşük kamu hizmeti alıyorsa, o mükellef için vergi aşırı yük yaratır. Bu anlamda Aleviler tipik grubu oluşturuyor.

Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesi her yıl bütçeden 8 Bakanlık bütçesinin toplamından daha büyük pay alıyor.

Bütçe herkesin verdiği vergiler ile devlete ait diğer gelirlerle finanse edilir. Bu vergileri Aleviler de veriyor. Alevi nüfusu toplam nüfusumuzun yüzde 15'ini oluşturuyor. Bu demektir ki Diyanet İşleri bütçesinin yüzde 15'i Alevi inançları doğrultusunda harcanmalıdır.

Ne var ki Diyanet İşleri kendi web sitesinde Alevilerle ilgili soruları hep 'taca' atıyor. Net bir tavır göstermiyor. Cemevleri için söylediği şudur:

"Bugün itibarıyla daha çok cemevi ismiyle anılan ve tasavvuf geleneğindeki benzerleri gibi adap ve erkanın yürütüldüğü bu mekanların da, camilerin alternatifi ve muadili görülmesine yol açacak bir algıya neden olunmaması gerektiği açıktır."

Elbette ki kimse cemevlerini camiye alternatif görmüyor. Ancak bugün var olan cemevleri de camilere engel değil ve onların muadili görülüyor. Oysa ki cemevleri hem tasavvuf ve hem de ibadet yerleridir. Diyanet bütçesinin en az yüzde 15'i Alevilerin inançları doğrultusunda harcanmalıdır.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın geçmişte yaptırdığı; "**Dini Hayat Araştırması**"nda İslamiyet'e mensup kişilerin kendilerini hangi mezhebe ait hissettiklerine ilişkin

soruda, Alevilerle ilgili bölüme yer verilmemişti. Gerekçe olarak da Alevilerden tepki aldıkları ve Alevilerin incinmesini istemedikleri bildirildi. Benim bildiğim kadarı ile bugünkü Türkiye'de herkes kendi inancı ile gurur duyuyor ve kimse kimseyi inancından dolayı yanlış görmüyor.

Kaldı ki Aleviler vergi yanında askerlik gibi tüm vatandaşlık görevlerini de herkes gibi sorgulamadan yerine getiriyor. Buna rağmen, Alevilerin inançları ile ilgili din hizmeti almıyor olması, Anayasaya da aykırıdır.

Anayasanın 10. maddesi "**Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir**" diyor.

Anayasanın bu maddesine rağmen söz konusu on iki milyon insanın inancı yok sayılmaktadır.

Bu anlamda, Diyanet İşleri Başkanlığı, Alevi ve Bektaşî kesimini de kapsayacak şekilde yeniden organize olmalıdır.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yeniden yapılanması ile her yıl merkezi yönetim bütçesine Alevi-Bektaşî vatandaşların inançlarının gerektirdiği kadar ve şekilde ödenek konulmalıdır.

Din derslerinde Alevilik ve Alevi-Bektaşî felsefesi de öğretilmelidir. Alevi İslam inancı, insana saygıyı ve barışı ön planda tutmaktadır. Bu anlamda söz konusu öğreti ülkede birliği ve beraberliği pekiştiren bir öğreti olacaktır. Bütçeye Alevi-Bektaşîlerle ilgili olarak ödenek konulması, devletin tarafsızlığı ve laiklik için bir gösterge de olacaktır. Sünni-Alevi arasında devletin örnek olmasıyla daha çok yakınlaşma sağlanacaktır.

Alevilerin, geleneklerini yaşattıkları, iyi ve kötü günde bir araya geldikleri "**cemevleri**" için devlet, arsa tahsisi yapmalı ve bu inanca sahip olanlardan din görevlisi tayin etmelidir.

Alevilik için de cemevlerinde çalışacak din görevlileri için, lise düzeyinde meslek okulları veya imam-hatip liselerinde ayrı şubeler açılmalıdır. Yüksek öğrenim düzeyinde de, tasavvuf ilimleri bölümleri açılarak, bu inanca ait araştırma ve eğitim yapılmalıdır.

Alevilerin saz ve semah gelenekleri, Türk halk geleneğidir. Bu gelenek Alevilik inanç ve kültürünün taşıyıcı unsurlarından birisidir. Bu nedenle TRT, radyo ve televizyonlarında saz ve semah kültürüne yer verilmelidir.

Son söz; Toplumsal huzur, devletin herkesi kapsayıcı bir kurum olması ile mümkündür.

15 Nisan 2021, Perşembe

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Biden'in soğuk savaş kışkırtıcılığı Antalya turizmini vuruyor

Yeni ABD Başkanı **Biden**'ın soğuk savaşı hortlatma çabaları, anında Türkiye-Rusya ilişkilerine yansdı. Türkiye uçuşlarına haziran başına kadar sınır getirilmesi Rusya'yı karıştırdı. Ruslar karara tepki gösterdi. Turizmciler, Rusların en çok tatil için tercih ettiği ülkelerden Türkiye'ye yönelik uçuşların kısıtlanmasının bir an önce kaldırılmasını bekliyor. Özellikle Ruslar için vazgeçilmez tatil merkezi olan Antalya, geçen yıl Güvenli Turizm Sertifika Programı ile yaklaşık 1.5 milyonu Rus olmak üzere 3.5 milyon turiste, "**sağlıklı ve güvenli**" hizmet sundu.

Çavuşoğlu endişe etmiyor

Gerçi Dışişleri Bakanı **Mevlüt Çavuşoğlu**, Türkiye ile Rusya arasında bir ihtilaf diyor. Rusya'nın Türkiye'ye uçuşları sınırlandırmasına yönelik açıklama yapan Dışişleri Bakanı **Çavuşoğlu**, "**Kararın arkasında siyasi bir gerekçe görmüyorum**" dedi. Kararın olumsuz etkileri olacağını söyleyen **Çavuşoğlu**, "**Uçuşların başlaması konusunda çalışıyoruz**" diye konuştu. Ancak geçen hafta Rus Dışişleri Bakanı, Rusya-Ukrayna ihtilafında taraf olan ülkeleri uyarırken Türkiye'den de söz etmişti.

Savaş çıkar mı?

Bütün bu gelişmeler arasında Ukrayna ile Rusya gerginliği tırmanıyor. Bu konuda deneyimli yorumcu **Sevil Nuriyeva İsmayılov**, Star'daki köşesinde "**Rusya Donbas'a girer mi**" sorusuna cevap ararken tabloyu şöyle çiziyor:

"**Fiili olarak girişten bahsediyorum tabii ki. Biden ve ekibi, Ukrayna üzerinden yeni kriz ortamını oluşturmayı başardı. Zaten bunun sinyalini Putin'e "katil" tanımı ile vermişti. Bu süreç aynen Gürcistan-Rusya krizi dönemindeki süreci açıktan hatırlatmakta.**"

Batılılar ve savaş

"**Sonunda Rusya'nın fiili işgali söz konusu oldu ve süreci tetikleyen Batı ittifakı, Gürcistan'a açıktan fiili destek vermedi. Çünkü askeri çözüm meydana geldiğinde, hiçbir Batılı devletin bu uğurda savaşacak meylinin olmadığını, şimdiye kadar olan biten tüm olaylar bize anlatmakta.**"

Türkiye'nin rolü

"Bu durumda Türkiye'nin güvenlik ve barış için katkıları, giderek daha fazla anlam taşıyacaktır. Başkan Erdoğan'ın bu krizin çözümündeki rolü, tarihi olacaktır. Rusya'nın da buna sıcak bakacağı, hatta durumun tam kontrolünün ABD'den çıkması için bu versiyonun ağırlık teşkil etmesi işine yarar. Sürecin ABD tarafından nasıl şekilleneceği ise sürecin formatını belirleyecektir. Ukrayna'nın nasıl bir yol takip edeceği ve bu yolda Amerikan baskısına ne kadar uyacağı ise Karadeniz bölgesindeki gelişmeleri çok ama çok etkileyecektir."